

Tintájuk is van hozzá

Antikváriusok szerint az utóbbi egy-két évben gyakrabban tűnnek fel hamis dedikációval ellátott kötetek a piacon. Manapság már megéri hamisítani a híres írók kézzel írt ajánlását, értékük több száz ezer forint lehet.

Ksordás Lajos

Karácsony előtt a Vaterán kínálták eladásra *Krúdy Gyula* Szindbád ifjúsága című, 1911-ben kiadott kötetét, benne dedikációval, mely így szólt: Osvát Ernőnek, jóbarátomnak Krúdy Gyula (1912.) A kiáltási ár ötezer forint volt, a licit 85 901 forinton zárult. Az adásvétel azonban nem jött létre: az aláírás hamisnak bizonyult ugyanis.

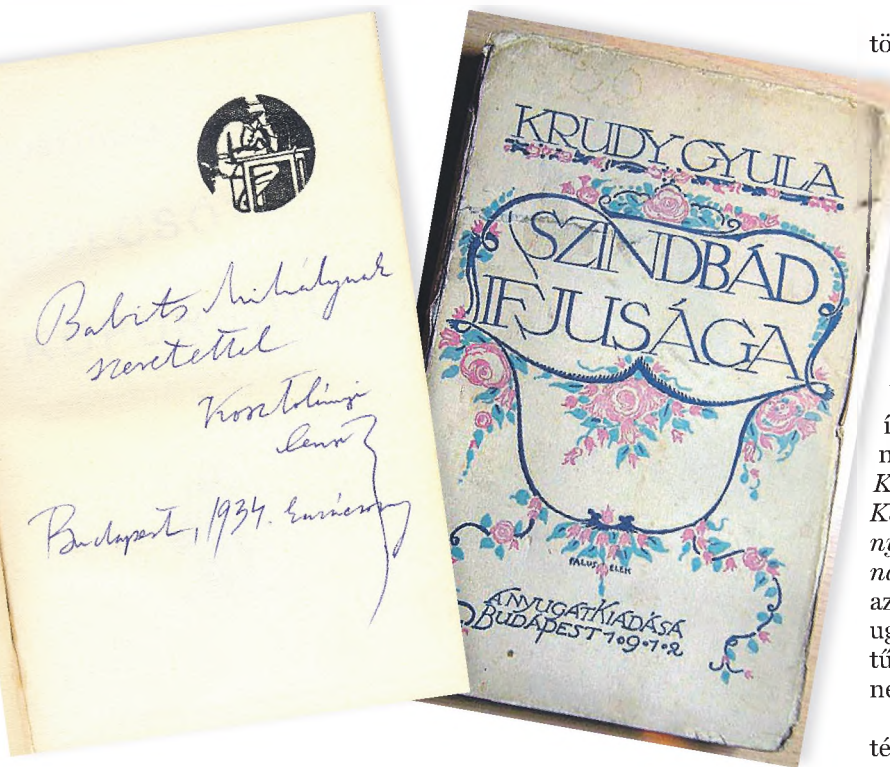
A Veterán a tranzakció értékelésénél a „vevő” a következőket írja: „Az eladó korrektül hozzájárult az igazságügyi írásszakértői vizsgálatához. A 30 éves szakmai múlttal rendelkező, gyémántfokozatos szakértő írásminták alapján 90 százalékos bizonyossággal megállapította, hogy az eladásra kínált könyv dedikációjának szövege nem Krúdy kezétől származik. Az eladó egy levélváltásban korábban azt írta: »Én tudom, hogy mit árulok, kételyem nem is merült fel«, így legyen ez intő jel eladóknak s vevőknek, hogy valóban nézzék meg, mit árulnak, illetve mit vásárolnak, mert van és lesz, aki figyel.”

Bálinger Béla, a budapesti Központi Antikvárium vezetője szerint az utóbbi egy-két évben gyakrabban előfordulnak hamis dedikációk, mint korábban. Bár szerinte ez

nem a profi antikvár könyvkereskedésekben jellemző. Sokkal inkább a netes kereskedelemben, ott kevésbé működik a szűrő, mert többnyire amatőrök árulnak amatőröknek.

Azért előfordul, hogy hozzájuk is bevisznek a Múzeum körútra ilyesmit. Ő maga is látott már hamis Ady- vagy Krúdy-dedikációt. Miből tudta, hogy hamis? A tapasztalt antikváriusok általában ismerik az írók kézírását, ám azon túl a hamisításoknál feltűnik egyfajta görcsösség, megtörik az írás szokásos lendülete. Egyébként sok minden árulkodó lehet: az íróeszköz, a tinta színe, a betűméret, ami sok írónál eleve jellegzetes. Golyóstollal például csak az első világháború után kezdtek írni, de még akkor is ritkán. Ha ehhez hasonló árulkodó jegyek miatt csak a gyanú felmerül, a könyvet nem veszik be, vagy kéri, hogy a vevő hagyja ott, és szakértővel megnézzék. Eleve leleplezi magát, aki nem meri otthagyni.

Mostanában a dedikált könyvek ára szépen megemelkedett, a Központi Antikvárium karácsony előtti árverésén például százmillió forint feletti rekord összeütést értek el, jórészt a dedikált könyveknek kö-

szönhetően. *Radnóti Miklósné* hagyatékából hétmillióért ütötték le a költő által dedikált 1932-es kiadású Szegedi Kis Kalendáriumot, a Fifi szüleinek dedikált Meredek út című kötetet pedig 3,5 millióért.

Ezek azonban kiemelkedően magas árak. Bálinger Béla egy el-

ső kiadású, dedikált Radnóti-kötet reális árát 150-200 ezer forintra teszi, de ha az ajánlás neves személynek szól, akkor jóval e fölé mehet. Jó áron lehet eladni *Ady* dedikált keteit is. Egy sima Ady-elő kiadás 20-30 ezer forint körül kapható, dedikálva ugyanez már a tízszerese, neves személynek dedikálva pedig húsz-harmincszoros is lehet, azaz egymillió forintot is érhet. *Móricz* és *Márai* viszont olyan lakói a Parnasszusnak, akik sokat dedikáltak, így bármily nagyra tartjuk is őket, az ő bejegyzéseik – gyakoriságuk miatt – nem érnek olyan sokat.

Bíró-Balogh Tamás irodalomtörténész, a dedikációk szakértője elmondja, voltak olyan írók, akik az ajánlásaik nagy részét nem maguk írták, *Ilyés Gyula* dedikációinak jelentős része a felesége kezétől származik. – De még *Ady* is feljogosított néhány embert – mondja *Bíró-Balogh* –, hogy a nevében dedikáljon, elsősorban rajongóknak szánt fényképeket.

Ugyancsak megtévesztők lehetnek azok az esetek, amikor az író hasonló nevű fia írt be apjának egy-egy könyvébe, mint *ifjabb Krúdy Gyula* vagy *ifjabb Mikszáth Kálmán*. Néhány éve *Kosztolányi Ádám* az apja nevében *Babitsnak* írt hamis dedikációja bukkott le az egyik antikváriumnál: a kézírás ugyan nagyon hasonlított, de a betűnagyság és a golyóstoll valahogy nem stimmel.

Kelecsényi László irodalomtörténész, a Krúdy-ajánlások gyűjtője is belefutott néhány hamis vagy kétes dedikációba még antikvárium aukción is: előfordult, hogy más papírra írt szöveget ragasztottak be címdoldalnak, mondja, vagy az tűnt fel, hogy átlósan írták a dedikációt, ami Krúdynam nem volt szokása. Az is tudni lehet, hogy fiatalabb korában apró betűvel írt, később a betűméret a duplájára nőtt. Írása nem volt jól olvasható, egyes esetekben a túl szép kézírás leplezi le a hamisítványt. Amint azonban az antikváriusoktól hallja, ma már a hamisításban is alkalmaznak korszerű technikákat, például számítógépet, és egyeseknek még korabeli tintájuk is van hozzá.

SZERZŐK ÉS ÁRFOLYAMOK (ezer forint)

FORRÁS: KÖZPONTI ANTIKVÁRIUM

Szerző	első kiadás átlagára	dedikálva	neves személynek dedikálva
Ady Endre	20–30	200–300	500–990
Radnóti Miklós	20–40	150–200	400–500
József Attila	40–50	kb. 300	500
Krúdy Gyula	5	50–60	100–150